

Faanyagvédelmi szakvélemény

a Szombathely, Szily János u. 3. szám alatti épület
(Győri Hittudományi Főiskola Szombathelyi Képzési Központ)
tetőszerkezetének állapotáról

2017. február 23.

A vizsgálat tárgya: Szombathely, Szily u. 3. szám alatti épület tetőszerkezete
(Győri Hittudományi Főiskola Szombathelyi Képzési Központ)
helyrajzi szám: 6007

Megbízó: Szombathelyi Egyházmegye
9700 Szombathely, Berzsenyi tér 3.
Császár István egyházmegyei kormányzó

Készítette:

Müller Imre okl. erdőmérnök, okl. mérnöktanár, műemléki faanyagvédelmi szakértő
MK. sz. 20-0648 (FP – Sz Faipari Mérnöki Szakértés) FA-12 Faanyagvédelem

Pék Attila okl. faipari mérnök, faanyagvédelmi gyakornok

2017. február 23.

Müller Imre

MÜLLER IMRE
okl. erdőmérnök, okl. mérnöktanár,
igazságügyi szakértő
Adószám: 75254030

Megbízás alapján elvégeztük a Szombathely, Szily u. 3. szám alatti épület tetőszerkezetének faanyagvédelmi vizsgálatát.

A helyszíni felmérés alapján szakvéleményemet az alábbiakban foglalom össze.

1. Általános helyzetkép

Az épület a XVIII. század elején készült. 1782-ben Hefele Menyhért tervei alapján nyerte el mai formáját. Ekkor készült el tetőszerkezete, amit 1980-ban lebontottak.

Az 1980-ban készült „új” tetőszerkezet könnyű, légies. A gerendák meglehetősen kis keresztmetszetűek, nagymértékben fagömbösek, jelentős részben kérgezetlenek. A szarufák tengelytávolsága változó és nagy, 90 – 110 cm között van. A fagömbös szarufák beépítése megnehezítette a tetősík kialakítását. Különösen az udvar felőli oldalon a tetőhéjazat szembetűnő hullámokat mutat.

A héjazat nagymértékben károsodott. A képen látható udvari ereszcsona félig-harmadig megtelt kisebb cserépdarabokkal.

Az elemek közül kivételt képeznek a kötőgerendák és a fogópárok, amik jó minőségűek, nem fagömbösek. A kötőgerendák feltűnően nagy keresztmetszetűek.

A fedélszék anyaga fenyő.

A főbb szerkezeti elemek jellemző méretei a következők (cm-ben):

kötőgerenda: 20/24 cm
talpszelemen: 14/12 cm
szarufa: 12/13 cm
székoszlop: 18/18 cm
ferde támasz: 14/13 cm
könyökfa: 12/12 cm
fogópár: 15/6 cm

A fedélszék elemei pontosan illeszkednek egymáshoz. A fászerkezeteket károsító jelentős beázást, és abból eredendő károsodást nem találtunk.

Az eresznél a tetősíkot több helyen a szarufák oldalára erősített pallóval alakították ki:

Az alábbi számozás szerint a helyszínen megjelöltük az egyes szerkezeti elemeket.

2. A tetőszerkezet cserélendő vagy megerősítendő elemei

1. Az II. székállásban a keleti oldalon a székállás 2. szarufáján házcincér (*Hylotrupes bajulus*) aktív károsítás nyomát találtuk. Az elemet ki kell cserélni a talpszelemtől a középszelemenig. Az elbontott szarufát el kell égetni. Rovarkárosító elleni védőszerrel (ld. részletesen a szakvélemény 4. pontjában) kezelni kell a szomszédos szarufákat, a szomszédos más szerkezeti elemeket, az újonnan bekerülő szarufát és az új léceezést.

2. Az II. székállásban lévő székoszlop hosszirányban nagymértékben repedt. Cserélendő.

A tetőszerkezet egésze faanyagvédelmi szempontból a fenti elemcserével megfelelő. A beépített gyenge minőségű anyag révén ugyanakkor a fedélszék megtartása vagy elbontása statikai kérdés. Az új tetőfedés során a tetősík kialakítása, a nagy szarufaközök, a későbbiekben esetlegesen a tetőre kerülő energetikai berendezések terhe miatt a fedélszék megtartása vagy elbontása megfontolandó.

3. A tetőszerkezet faanyagán fellelt károsítók

Rovarkárosítók

Házi cincér *Hylotrupes bajulus*

A házi cincér a beépített faanyag egyik legveszélyesebb károsítója. A házi cincér álcájának járataival – amelyek átmérője 6-10 mm lehet – csökkenti a beépített faanyag keresztmetszetét és ennek következtében a szilárdságát is.

Gazdanövényei a fenyőfélék, elsősorban az erdeifenyő. Harmadlagos károsító, a döntött, feldolgozott, beépített, szikkadt faanyagban találja meg az életlehetőségeit.

A frissen döntött faanyagban nem tud megtelepedni. A 80 évnél idősebb faanyagban is csak ritkán, fordul elő. Károsítása a faanyag szíjácsára korlátozódik. Mivel a szíjácsot képes teljesen szétmorzsolni, nagy szíjácsrészt tartalmazó szerkezeti elemeknél szilárdságcsökkenést okozhat.

A bogarak nyáron (július-augusztus) repülnek ki. A nőtény a petéit 50-100 darabból álló csoportokban (összesen mintegy 200 darabot) a faanyag repedéseibe rakja le.

Álcái mintegy két hét után bújnak elő. Optimális életfeltételeinek a faanyag 25-35 % nettó nedvességtartalma és 28-30 C° hőmérséklet felel meg. Ha a faanyag nettó nedvességtartalma 14 % alá csökken, akkor a lárvák elpusztulnak.

A generációs idő általában 4-5 év, szélsőséges esetekben 2-10 év, kivételesen 17, sőt 32 év is lehet.

Károsítása kiterjedt, de egy eset kivételével minden esetben korábbi eredetű. A K-i oldalon a II. székállás 2. szarufájának faanyagában jelenleg is aktív állapotban van.

4. Javaslat a megmaradó és az újonnan beépítésre kerülő faanyag védőkezelésére

A 253/1997 (XII.20.) Kormányrendelet (OTÉK) „Az országos településrendezési és építési követelményekről 53. § (5.) foglaltak szerint:

Faanyagot a beépítési helyének megfelelő égéskésleltető, gombamentesítő illetve rovarkár elleni védőkezelés után szabad beépíteni.

A védőkezelést Diffusit Scc jelű védőszerrel javaslom védőkezelni. A védőkezelés előtt a szarufákról, a kérget mindenhol le kell tisztítani.

A védőszert szórással, vagy ecseteléssel kell két rétegben felhordani.

A védőkezelés előtt a faanyagot gondosan le kell tisztítani – porszívóval portalaníttani – mert ellenkező esetben a védőszer nem tud a faanyagba beszívódni.

A beépítésre kerülő faanyag nettó nedvességtartalma nem lehet 18 %-nál magasabb, mert a vizes oldószerű védőszer nem tud beszívódni a faanyagba.

Javaslom, hogy gyalult felületű, és lekerékített élő faanyag kerüljön beépítésre. Javaslom a cserélt elemek beépítése az építéskorának megfelelő szerkezeti kötésekkel történjen.

A védőszer használatára vonatkozó munkavédelmi, környezetvédelmi előírásokat, valamint a biztonsági adatlapban foglaltakat szigorúan be kell tartani.

A szakvélemény a jelenlegi állapotot rögzíti.

Érvényességi ideje: a 312/2012 (XI.8.) Kormányrendelet értelmében 1 év.

Kizárólag a szakvéleményben említett védőszer felhasználása mellett érvényes. Más védőszerek, vagy technológiák felhasználása előtt a faanyagvédelmi szakértő véleményét ki kell kérni.

A leírt védőkezelés esetleges teljes tetőszerkezet cseréje esetén is érvényes.

A szakvélemény más épületekre nem adaptálható.

Zalaegerszeg 2017.02.23.

Müller Imre

